

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-079 -и
назди Институти фалсафа ва
сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови
АМИТ (734025, ш. Душанбе, хиёбони
Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

**ба диссертатсияи Асламзода Некруз дар мавзуи «Амният
ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» барои
дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси
5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ. – Душанбе,
2026. – 204 с.**

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Рушди давлат ва сатҳи ҷимояшавандагии манфиатҳои миллӣ аз ҳар ҷиҳат ба мавҷудияти амният вобастагии калон дорад. Ин ба он далеле мебошад, ки амният шартӣ будан ва мондани як давлат ва ҷомеа ва сатҳи ҷимояи талаботу манфиатҳои одамон ба ҳисоб меравад. Махсусан, аҳаммияти таҳқиқоти илмӣ кори диссертатсионии Асламзода Некруз ба чунин масъалаҳо пайваст мебошад. Таҳқиқоти диссертатсионии Асламзода Некруз дар мавзуи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» аз лиҳози мазмун, самтгирии таҳқиқоти илмӣ ва муҳтавои таҳлилӣ ба талаботи шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мутобиқати пурра дорад. Муҳтавои диссертатсия бо масъалаҳои ҳамоҳанг аст, ки дар шиносномаи ихтисос ҳамчун самтҳои афзалиятноки таҳқиқ муайян шудаанд. Аз ҷумла, таҳлили субъектҳои ноаён дар сиёсат, истифодаи унсурҳои назарияи аксионизми сиёсӣ, инчунин баррасии консепсияи рушди устувор дар заминаи илмҳои сиёсӣ ҷойгоҳи муҳимро дар кори диссертатсионӣ ишғол менамоянд.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз рӯи муҳтавои худ бо мавзӯҳои пешбиниамудаи Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.09.2020, таҳти №503 «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.02.2025, таҳти №114 «Дар бораи самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмию техникӣ барои

давраи то соли 2030» мувофиқат менамояд. Дар ин замина таҳқиқоти диссертатсионӣ баррасии возеҳи мафҳумҳои асосӣ, ба монанди «амнияти иттилоотӣ», «баланд бардоштани устуворӣ ва амният», «манфиатҳои муҳимми миллӣ», «таҳдидҳои нави ҷаҳонӣ», «аз байн бурдани хурофот, ифротгароии динӣ ва терроризм» ва ғайра баррасӣ гардидаанд.

Мубрамии мавзуи таҳқиқ. Инкишофи ҷомеа ва давлат дар шароити таъмини амният ва мустаҳкамнамоии асосҳои рушди устувори он имконпазир мегардад. Зарурияти мавҷудият ва таъмини амният барои давлат, ҷомеа ва инсон рӯз аз рӯз бештар гашта истодааст. Таваҷҷуҳи давлатҳо дар ростои афзоиш ёфтани таҳдиду хатарҳо, ҷе онҳо объективӣ бошанд ва ҷе субъективӣ ба масъалаҳои таъмини амният бештар гашта истодаанд. Мубрамияти таҳқиқоти диссертатсионии Асламзода Некруз дар мавзуи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ», пеш аз ҳама, бо мураккаб гардидани муҳити сиёсӣ, афзоиши таҳдиду хатарҳои фаромиллӣ ва зарурати таҳкими пояҳои устувори давлатдорӣ дар Тоҷикистон муайян гардидаанд. Дар шароите, ки мувозинаи неруҳои геополитикӣ тағйир ёфта истодаанд ва афзоиши омилҳои ноустуворкунанда бештар мегарданд, масъалаи амният дигар танҳо ҳамчун ҳолати муҳофизат арзёбӣ намешавад, балки ҳамчун вазифаи инкишоф ва омили калидии рушди иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва сиёсӣ баррасӣ мегардад. Аз ин лиҳоз, омӯзиши мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеа аҳамияти махсуси назариявӣю амалиро касб мекунад, зеро маҳз дар заминаи фаҳмиши илмӣ ин категория метавон низоми самараноки таъмини амният, таҳкими субот ва пешрафти ҷомеаро ташаккул дод.

Мубрамияти мавзӯ ҳамчунин бо таъсири афзояндаи таҳдид ва хатарҳои замони муосир ба амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон вобастагии мустақим дорад. Таҳдидҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ, иттилоотӣ ва амниятӣ фаромиллӣ на танҳо амнияти дохилиро зери хатар мегузоранд, балки дурнамои рушди устувори кишварро низ маҳдуд месозанд. Таҳқиқи амиқи ин равандҳо имкон медиҳад, ки роҳҳои коҳиш додани паёмдҳҳои манфӣ ва таҳкими устувории иҷтимоӣю сиёсӣ бо таъба ба далелҳои илмӣ асоснок гарданд.

Ҷанбаи дигари мубрамияти таҳқиқот ба нақши фаъолияти сиёсии сохторҳои давлатӣ ва ғайридавлатӣ Тоҷикистон дар самти таъмини амният ва рушди устувор марбут мебошад. Дар шароити муосир,

самаранокии сиёсати давлатӣ дар самти таъмини амният танҳо бо талошҳои мақомоти давлатӣ маҳдуд намегардад, балки ҳамроҳангии институтсионалии давлат ва ҷомеа, иштироки фаъоли ниҳодҳои ҷомеаи маданӣ ва сохторҳои ғайридавлатиро низ талаб менамояд. Ҳамин аст, ки кӯшишҳои тамоми давлатҳо, таркиботи институтсионалии давлатҳо, иттиҳоди давлатҳо, субъектони сиёсати миллий ва глобалӣ баҳри таъмини бехатарӣ ва ҳимояи манфиатҳои миллий, таъмини рушди инкишофи ҳаёти хуррами башарият равона шудааст.

Муҳимияти таҳқиқи илмии мавзӯи мазкур барои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар он ифода меёбад, ки натиҷаҳои бадастомада метавонанд ҳамчун заминаи назариявӣ ва амалии такмили сиёсати давлатӣ дар соҳаи таъмини амният, таҳияи стратегияҳои рушди устувор ва таҳкими пояҳои давлатдорӣ миллий хизмат намоянд. Таҳқиқ имкон фароҳам меорад, ки робитаи мутақобилаи амният ва рушд ба таври илмӣ асоснок шуда, роҳҳои баланд бардоштани устувории иҷтимоӣ сиёсӣ, ҳифзи манфиатҳои миллий ва таъмини пешрафти мутаносиби ҷомеаи тоҷикистонӣ муайян гарданд. Мубрамияти мавзӯ бо зарурати посухи илмӣ ба мушкилоти таъмини амният ва таҳкими заминаҳои рушди устувори давлати муосир, таҳкими амнияти миллий ва фароҳам овардани шароити мусоид барои рушди устувори маҳз Ҷумҳурии Тоҷикистон асос меёбад.

Дарачаи навгонии натиҷаҳо дар диссертатсия ва нуктаҳои илмие, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд. Диссертатсияи Асламзода Некруз ба яқчанд нуктаҳои муҳими илмие ба сифати навгонӣ ва нуктаҳои ба ҳимояи пешниҳодшаванда асос ёфтааст. Пеш аз ҳама, дараҷаи навгонии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар коркарди ҳамаҷонибаи асосҳои назариявӣ методологии омӯзиши амният ҳамчун омили калидии рушди устувори ҷомеа ифода меёбад. Дар ҷараёни таҳқиқ мафҳум ва моҳияти амният аз мавқеи илмҳои сиёсӣ тавсиф ёфта, хусусиятҳои зоҳиршавии он дар шароити муосири тағйирёбандаи иҷтимоӣ, сиёсӣ ва геополитикӣ муайян карда шудаанд. Муаллиф нақши амниятро дар ташаккули устувории иҷтимоӣ, суботи сиёсӣ ва дурнамои рушди давлат асоснок намудааст.

Навгонии илмии натиҷаҳо ҳамчунин дар муайянсозии самтҳои афзалиятноки илмӣ дар омӯзиши амният ва арзёбии мавқеи онҳо нисбат ба баррасии амният ҳамчун омили рушд ва инкишофи ҷомеа ва давлат зоҳир мегардад. Дар диссертатсия мактабҳо ва равишҳои гуногуни илмӣ

ба таври муқоисавӣ таҳлил ва нишон дода шудаанд. Ин имкон медиҳад, ки таҳқиқот на танҳо дорои аҳаммияти назариявӣ, балки дорои арзиши амалӣ низ бошад.

Яке аз нуктаҳои асосӣ таҳлили мукаммали навъу шаклҳои таҳдид ва хатарҳои замони муосир мебошад, ки ба низоми амният, рушди ҷомеа ва давлат таъсир мерасонанд. Дар таҳқиқот хусусияти васеъшавандагӣ доштани таҳдидҳо ошкор гардида, паёмадҳои онҳо барои амнияти миллӣ ва инкишофи сиёсӣ, иҷтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ мавриди арзёбии илмӣ қарор гирифтаанд. Дар ҳамин замина таъсири таҳдид ва хатарҳо ба низоми амнияти миллӣ ва рушди устувори Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил шуда, омилҳои асосии ноустуворкунанда муайян карда шудаанд.

Навгони дигар дар мушаххас намудани дараҷаи ҳимояшавандагии манфиатҳои миллии Тоҷикистон дар шароити таҳдид ва хатарҳои муосир ифода меёбад. Муаллиф дар асоси таҳлили сиёсӣ роҳҳо ва воситаҳои самараноки ҳифзи манфиатҳои миллӣ, таҳкими пояҳои амнияти миллӣ ва коҳиш додани таъсири манфии таҳдидҳоро пешниҳод намудааст.

Ба ҳайси нуктаи илмӣ муҳим, ки ба ҳимоя пешниҳод мегардад, инчунин таҳлили пешомади шаклгирии низоми таъмини амният ва рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ баромад мекунад. Дар рисола нақши мақомоти давлатӣ ва сохторҳои ғайридавлатӣ дар татбиқи сиёсати таъмини амниятӣ, таҳкими ҳамкории институтсионалӣ ва таъмини рушди мутаносиби ҷомеа муайян ва баҳогузорӣ гардидаанд. Муаллиф нишон медиҳад, ки самаранокии низоми амният мустақиман аз ҳамбастагии давлат ва ҷомеа вобаста буда, ин раванд ҳамчун шартӣ калидии рушди устувори Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ мегардад.

Бо ҳамин далел, натиҷаҳои бадастомадаи таҳқиқоти диссертатсионии Асламзода Некруз бо дараҷаи баланди навгони илмӣ, асоснокии назариявӣ ва аҳаммияти амалии худ фарқ намуда, маҷмӯи нуктаҳои илмиро ташкил медиҳанд, ки барои ҳимоя пешниҳод гардида, саҳми муайянеро дар рушди илмҳои сиёсӣ ва таҳкими заминаҳои назариявӣ ва доктринавии амнияти миллӣ ва рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ мегузоранд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаю тавсияҳои дар диссертатсия ифодаёфта. Дар муқаддимаи рисолаи диссертатсионӣ мубрамияти мавзӯи таҳқиқотӣ, дараҷаи омӯзиши он, робитаи таҳқиқот бо

барномаҳо (лоихаҳо) ва масъалаҳои алоқамандии илмӣ ба таври мушаххас нишон дода шудаанд. Асоснокии хулосаҳои таҳқиқот, пеш аз ҳама, бо сатҳи баланди маводи эмпирикӣ ва сарчашмаҳои назариявии истифодашуда алоқаманд мебошад. Муаллиф кӯшиш намудааст, ки мафҳум, моҳият, хусусият ва аҳаммияти амниятро барои инкишофи устувори давлат ва ҷомеа, пеш аз ҳама, барои таъмини ҳаёти хуррам ва инкишофи инсон дар шароити афзоиши таҳдиду хатарҳо ва мураккабӣ ва бухронӣ гардидани муносибатҳои байниҳамдигарии субъектоне сиёсати ҷаҳонӣ, афзоиши таҳдиду хатарҳои радикализму ифротгароӣ, терроризм ва манкурдшавии тамаддунӣ дар қаринаи бархӯрди тамаддунҳо нишон диҳад. Ҳамзамон, муаллиф раванди татбиқи амалишавӣ ва механизмҳои муассири таъмини амниятро дар шароити Тоҷикистони муосир бо ба инобат гирифтани нақши ниҳодҳои давлатӣ ва таркиботи ниҳодии ҷомеаи маданӣ, барномаҳо ва стратегияҳои таъмини амният ва инкишофи устувори Тоҷикистон муфассал баён доштааст. Инчунин, ташаббус ва иқдомҳои саривақтии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар самти амалишавии сиёсати таъмини анияти миллӣ ва инкишофи бехатари ҷомеа ва ҳаёти хуррами инсон ба таври муфассал мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор додааст.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф боз дар он зоҳир мегардад, ки дар асоси омӯзиш ва таҳлилу хулосабарориҳои концепсияҳои илмӣ, аҳаммияти таъмини амнияти миллӣ нишон дода шудааст, ки барои таҳияи стратегияҳо ва барномаҳои таъмини амният ва рушди устувори ҷомеа ва давлати Тоҷикистон аҳаммияти муҳим доранд.

Ҳаҷм ва сохтори диссертатсия. Диссертатсия аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, шаш зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёт, интишорот аз рӯйи мавзуи диссертатсия ва замимаҳо иборат мебошад. Ҳаҷми умумии диссертатсия 204 саҳифаи матни компютериरो ташкил медиҳад. Дар матни диссертатсия 2 ҷадвал дар шакли замима ҷойгир шудаанд. Дар тавсифи умумии таҳқиқот мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва мавзуи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ ва амалии таҳқиқот, сарчашмаҳои маълумоти таҳқиқот, наwgонии илмии таҳқиқот, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ, тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ нишон дода шудаанд.

Боби якуми диссертатсия – «Асосҳои назариявӣю методологии таҳқиқи масъалаи амният» фарогири ду зербоб мебошад. Дар зербоби аввал - «Мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеа» масъалаҳои назария ва методологияи амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеа ва асоси рушди давлат, ошкор намудани мафҳум ва моҳияти амният, хусусиятҳои асосии ин падида ро баҳри ҳаёти ҷомеа ошкор менамояд. Муаллиф вобаста ба ин масъала таъкид меорад, ки таҳлили сарчашмаҳои илмӣ исбот мекунанд, ки истифодаи мафҳуми «амният» аз замонҳои қадим шуруъ гардидааст. Барои донишҳои атиқӣ баррасии масъалаи амният бо алоқамандии низоми муносиб ва рушди устувори муносибатҳои иҷтимоӣю сиёсӣ хос аст. Амният дар он замон ҳамчун ҳолати мавҷуд набудани хатар ва ғайриямунандагӣ аз хатарҳо ва таҳдидҳо дар нисбати давлат ва шаҳрвандон эътироф мегардид.

Зербоби дуюм - «Мақтабҳо ва самтҳои илмӣю афзалиятнок дар таҳқиқи масъалаи амният»-ро баррасӣ намудааст. Муайян карда шудааст, ки дар шароити муосир тамоми мақтабҳои миллии илмҳои сиёсӣ бахши асосии таҳқиқоти илмӣ ва омӯзиширо ба масъалаи амният пайваस्त мегардонанд. Аз ин ҷуна махсусияти илмӣ - таҳқиқотӣ пайдо намудани мақтаби илмҳои сиёсӣ Тоҷикистон низ дар қанор намондааст. Мақтаби миллии сиёсии Тоҷикистон масъалаи амниатро дар ҳошияи таҳқиқи сохтори сиёсӣ – конститутсионӣ, таъмини яқпорчагӣ ва ваҳдати ҷомеа, мубориза бар зидди зухуроти номатлуби ҷомеа ва ҳаракатҳои радикалии ҷиноӣ, таъмини истиқлолияти қомили сиёсӣ, пешгирии хатарҳо ва таҳдидҳои нави ҷаҳони муосир, ғайрияманфиатҳои миллий, тақвияти давлатдорӣю миллий, таъмини рушди устувори ҷомеа, инкишофи иҷтимоӣю иқтисодӣ, дар партави таҳдидҳои фарҳангӣ ва тамаддунӣ мавриди омӯзиш қарор медиҳад.

Боби дуюми таҳқиқоти диссертатсионӣ ба баррасии масъалаи «Арзёбии таҳдиду хатарҳои замони муосир ва таъсири онҳо ба амнияти миллий ва рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» бахшида шудааст. Ин боб аз ду зербоб иборат аст. Дар зербоби аввал масъалаи «Навъҳо ва шаклҳои зоҳиршавии таҳдидҳои замони муосир» ва дар зербоби дуюм масъалаи «Таъсири таҳдиду хатарҳои замони муосир ба амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳлил ва баррасӣ шудаанд. Дар назарияи таҳқиқи таҳдидҳои муосир, бештар атрофи таҳдидаҳои ғайрианъанавӣ баҳсҳо ба миён омада, хатару ҳавфи таҳдидҳои ҷомеаи

муосирро аз таҳдидҳои ҷомеаи анъанавӣ бештар медонанд. Давлатҳо ва иттиҳодияҳои байнидавлатие, ки вазифаи сулҳофарӣ ва таъмини инкишофи муътадили ҷомеаро доранд, асосҳои стратегӣ ва техникаву институтсионалии мубориза бар зидди таҳдидҳои ғайрианъанавиро мустаҳкамтар мегардонанд. Таҳдид ва хатарҳое, ки рушди устувори ҷомеаи ҷаҳониро аз байн мебаранд ва хавфи асосиро барои низоми амният эҷод мекунанд, барои низоми амният ва инкишофи мутаносиби ҷомеаи Тоҷикистон низ таъсири харобиовари бевоситаи худро мерасонанд. Дар шароити имрӯзаи Тоҷикистон терроризм, экстремизм, ҷинояткорҳои муташаккилона, гардиши ғайриқонунии маводи муҳаддир метавонанд ҳамчун таҳдид ва хатари бевосита вучуд дошта бошанд.

Боби сеюми диссертатсия масъалаи «Низоми таъмини амният ва ҳимояи манфиатҳои миллии Тоҷикистон дар шароити муосир»-ро фаро мегирад. Дар зербоби якуми боби сеюм - «Роҳу воситаҳои ҳимояи манфиатҳои миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити пайдоиши таҳдиду хатарҳои нав» баррасӣ гардидаанд. Манфиатҳои миллии Тоҷикистон маҷмуи манфиатҳои баробари шахсият, ҷомеа ва давлат дар соҳаҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, байналмилалӣ, иттилоотӣ, ҳарбӣ, сарҳадӣ, экологӣ ва ғайра мебошанд. Манфиатҳои миллии Тоҷикистон хосияти умумӣ ва доимиро соҳибанд ва мақсадҳои асосӣ, вазифаҳои стратегӣ ва ҷорӣ сиёсати дохилӣ ва берунӣ давлат ва низоми ҳимояи онҳоро фаро мегиранд. Зербоби дуюми боби сеюм - «Ҷаъолияти сиёсии сохторҳои давлатӣ ва ғайридавлатии Тоҷикистон дар самти таъмини амният ва рушди устувор» ном гирифтааст. Институтҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ барои ташаккули ҷомеаи устувори тоҷикистонӣ таваҷҷуҳи доимӣ ва пайваста менамоянд. Институтҳои демократии давлатӣ амнияти инсон ва ҳуқуқи озодиҳои ӯ, ҷомеа ва давлатро арзиши олии тавсиф менамоянд. Давлати демократии Тоҷикистон дар самтгирии ҷаъолияти мутаносиби институтҳои ҷамъиятӣ, ки унсурҳои асосии таъмини амният ва рушди устувори ҷомеа мебошанд, мусоидат мекунад. Кафолатҳои ҳуқуқии таъмини онҳоро фароҳам оварда, дар санадҳои меъёрӣ ва низоми сиёсӣ ҳуқуқӣ ҷой додааст.

Дар хулосаи диссертатсия натиҷаҳои таҳқиқот ҷамъбаст гардида, тавсияҳои амалии муаллиф оид ба истифодаи натиҷаҳои таҳқиқот пешниҳод шудаанд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии диссертатсия. Диссертатсияи Асламзода Некруз махсусиятҳои илмии ба худ хосро соҳиб мебошад ва аҳаммияти баланди илмӣ дорад. Он таҳқиқотест, ки дар доираи илми сиёсии муосир амниятро ҳамчун омили муҳимми рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ мавриди таҳлил ва хулосагирӣ қарор додааст.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он ифода меёбад, ки дар доираи он тағйирёбии раванду ҳодисаҳои замони муосир, хусусиятҳои шаклгирии таҳдид ва хатарҳо, инчунин паёмадҳои бухронҳои рушди иҷтимоию сиёсӣ мавриди таҳлили амиқи илмӣ қарор гирифта, хулосаҳои далелнок пешниҳод шудаанд. Аҳаммияти илмии диссертатсия дар он зоҳир мегардад, ки хулосаҳо ва натиҷагирӣҳо метавонанд ҳамчун заминаи назариявӣ барои таҳқиқоти минбаъда дар соҳаи амният, рушди устувор, манфиатҳои миллӣ ва таҳлили хавфҳои сиёсӣ истифода шаванд. Коркарди мафҳумҳои асосӣ, таҳлили равандҳои муосир ва ҷамъбасти таҷрибаи назариявӣ имконият фароҳам меорад, ки самтҳои нави таҳқиқ дар илмҳои сиёсӣ ташаккул ёбанд ва доираи масъалаҳои амният дар шароити миллӣ боз ҳам дақиқтар муайян гардад.

Аз ҷиҳати амалӣ натиҷаҳои диссертатсия метавонанд дар раванди таъмини амният, таҳкими пояҳои истиқлолияти давлатӣ, рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ ва ҳифзи манфиатҳои миллӣ мавриди истифода қарор гиранд. Таъсиҳои илмии пешниҳодшуда барои таҳия ва татбиқи чорабиниҳо дар самти таъмини беҳатарӣ, коҳиш додани таъсири таҳдидҳо ва таҳкими суботи иҷтимоию сиёсӣ аҳаммияти воқеӣ доранд. Инчунин, онҳо метавонанд дар тақмили сиёсати давлатӣ, таҳияи барномаҳо ва стратегияҳои рушди устувор ва баланд бардоштани самаранокии фаъолияти институтсионалӣ саҳм гузоранд. Татбиқи натиҷаҳои илмӣ метавонад ба фароҳам овардани муҳити устувори иҷтимоию иқтисодӣ, коҳиш додани талафоти эҳтимолӣ аз таҳдидҳои амниятӣ ва таҳкими эътимоди институтсионалӣ мусоидат намояд. Баланд бардоштани сатҳи огоҳии ҷомеа, ташаккули фарҳанги амниятӣ, рушди тафаккури сиёсӣ ва тақвияти масъулияти шаҳрвандӣ нисбат ба масъалаҳои амният ва рушд аҳаммияти муҳимро соҳиббанд.

Маводҳои таҳқиқот метавонанд барои тақмили ҷаҳонбинии илмии муҳаққиқон, омӯзгорон ва мутахассисони соҳаҳои мухталифи хоҷагии мамлакат хизмат намуда, дар омода намудани кадрҳои баландихтисос

нақши муҳим бозанд. Илова бар ин, маводи диссертатсия метавонад дар раванди таълими фанҳои «Сиёсатшиносӣ», «Амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон», «Манфиатҳои миллии Тоҷикистон», «Равандҳои сиёсӣ» ва «Геополитика», ҳамчун курси махсус, инчунин хангоми таҳияи барномаҳо, консепсияҳои инкишоф ва рушди устувор, стратегияҳои гуногуни таъмини амнияти милли, амнияти иттилоотӣ ва мубориза бар зидди таҳдиду хатарҳои ғайрианъанавӣ истифода гардад.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқот аз рӯи мавзуи диссертатсия. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ ва маърузаҳои муаллиф нашр шудаанд. Натиҷаҳои илмӣ таҳқиқот дар 17 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 8 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 9 мақола дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба таъъ расидаанд. Шумораи маводи ҷопшудаи муаллиф ба талаботи банди 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқат менамояд. Мақолаҳои илмӣ нашршудаи муаллиф ба мазмун ва мавзуи рисолаи илмӣ бевосита алоқаманд мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи доктлаби дарёфти дараҷаи илмӣ бо риояи талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, таҳти №493 тасдиқ гардидааст, ба расмият дароварда шудааст.

Аutoreферат, ки аз диссертатсия бармеояд ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Дар баробари муваффақиятҳо дар таҳқиқоти диссертатсионӣ баъзе камбудихо ва норасогихо низ мушоҳида мешаванд:

1. Дар зербоби аввали боби якум хангоми таҳлили мафҳум ва моҳияти амният, инчунин тавсифи амнияти шахс, ҷомеа ва давлат дар

алоҳидагӣ ва баҳампайвасти нишон дода мешуд, он гоҳ сатҳи таҳлили илмӣ кори диссертатсионӣ арзиши бештар пайдо менамуд.

2. Муаллиф метавонист дар баҳши мактабҳо ва самтҳои илмӣ афзалиятнок вобаста ба мактаби миллии таҳқиқи амният ва рушди устувор ба афкори классикии форсу тоҷик бештар муроҷиат намояд. Он боиси пуррагӣ ва комилии таҳқиқоти диссертатсионӣ мегардид.

3. Дар баҳши низоми таъмини амният ва рушди устувор бештар мешуд, ки муаллиф ба мақом ва нақши ВАО ҳамчун институти муҳимми таъсиррасонӣ дар ҷомеаи иттилоотӣ ба раванди таъмини амният ва рушди устувори ҷомеаи муосир бештар таваҷҷуҳ намуда хусусиятҳои онҳоро нишон медод.

4. Муаллифро зарур буд, ки дар кадом сатҳ ва дар доираи кадом барномаи стратегӣ имконияти таъмини амнӣ иттилоотӣ, махсусан, амнӣ киберии давлатро муайян намуда, роҳу воситаҳои аз байн бурдани чунин таҳдидҳоро нишон диҳад.

Дар маҷмӯъ диссертатсияи мазкур таҳқиқоти анҷомёфта ба ҳисоб рафта, норасогиҳои дар боло зикршуда арзиши илмӣ онро кам намегардонанд. Зеро натиҷаҳои таҳқиқоти мазкур мустақилона аз ҷониби муаллиф ба даст оварда шудаанд, кори илмӣ дорои навгониҳои назаррас мебошад, хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф асоснок ва бозғаймоданд.

Диссертатсияи Асламзода Некруз дар мавзӯи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» ба яке аз масъалаҳои муҳимтарин дар шароити рушди давлатдорӣ миллии бахшида шуда, дар илмҳои сиёсӣ ватанӣ иқдоми хеле муҳим ва саривақтӣ мебошад. Диссертатсияи мазкур кори мустақилона анҷомёфтае мебошад, ки сохтори он тибқи талаботи муқарраргардида омода гардидааст. Ҳангоми таҳияи диссертатсия миқдори зарурии адабиёти илмӣ мавриди истифода қарор дода шудааст. Адабиёти истифодашуда ба омӯзиши мавзӯи мазкур ва масъалаҳои баррасигардида робитаи бевосита доранд. Диссертатсия аз рӯйи мазмуну мундариҷа ба ихтисоси интихобгардида мувофиқ аст.

Дар маҷмӯъ, диссертатсияи Асламзода Некруз дар мавзӯи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ пешбинӣ гардидааст, дар сатҳи баланди илмӣ ба анҷом расида, ба талаботи пешбиниамудаи бандҳои

31 ва 33–и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мувофиқ мебошад. Диссертатсияи мазкур таҳқиқоти мукамал ва мустақилона анҷомёфта ба шумор рафта, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои сиёсӣ, профессори
кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи
давлатии Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ

П.С. Назарзода

Имзои П.С. Назарзодаро тасдиқ менамоям.
Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи А. Рӯдакӣ

М.А. Давлатов

« 05 » 02 соли 2026 Ч.М.

Суроғи муқарриз:

735360, ш. Кӯлоб кӯч. С. Сафаров, 16

Тел: + 992 202020957